

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG WEST-VLAANDEREN

PERSBERICHT

klimaatactivisten schuldig na binnendringen gasterminal

De correctionele rechtbank van de rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge deed op 15 november 2023 uitspraak in een dossier over klimaatactivisten die op 29 april 2023 actie voerden in een gasterminal. Zij werden allen schuldig bevonden aan het onrechtmatig binnendringen in de kritieke infrastructuur van de havenfaciliteit. Zij kregen allen de gunst van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling.

Op 29 april 2023 om 7.55 uur informeerden activisten de politie dat zij met een klimploeg, kajakkers en een bootploeg aanwezig waren aan de gasterminal in de haven van Zeebrugge om protest te voeren. Zevenentwintig personen waren aanwezig. De politie deelde mee dat het een illegale actie was op kritieke haveninfrastructuur en zei dat de actie onmiddellijk moest stoppen. De actievoerders weigerden hun actie te stoppen en wilden deze verderzetten tot de pers beelden kon maken om zo ruchtbaarheid te geven aan hetgeen zij doen. Het scheepvaartverkeer diende te worden gestremd om veiligheidsredenen. De activisten werden ingelicht over het probleem van een LNG-tanker die diende binnen te varen om aan te koppelen aan de installatie waarop het klimteam zat, terwijl een andere tanker diende af te varen. De activisten deelden opnieuw mee de actie niet te staken. Om 9.35 uur informeerden de actievoerders dat ze de actie zouden beëindigen na een persmoment. Hierna werd het nodige gedaan zodat de pers veilig kon inschepen in de haven, waarna zij aankwamen om 9.45 uur. Na het ontvouwen van spandoeken en het geven van een interview werd afgesproken dat de actie zou worden gestopt. Om 10.40 uur was het persmoment afgelopen en werden de activisten dan ook aangemaand om de plaats te verlaten. Enkele actievoerders, die later ook niet werden vervolgd, verlieten daarop de haven. Een van de beveiligingsboten en de klimploeg weigeren de plaats te verlaten. Ze werden geïnformeerd over de problemen met een tanker die diende aan te leggen, maar weigeren nog steeds de haven te verlaten. Na verder overleg bleven de actievoerders weigeren de actie te staken. De scheepvaartpolitie arresteerde daarna de aanwezigen op de beveiligingsboot (vijf van de beklaagden). Nadat de speciale eenheden van de Federale Politie om 12.51 uur toekwamen en zij opnieuw in overleg gingen, kwamen de klimmers om 14u naar beneden, waarna ook zij werden gearresteerd (negen van de beklaagden). In hun navolgend verhoor hebben alle beklaagden zich beroepen op hun zwijgrecht.

Beklaagden benadrukten in de strafprocedure dat er een urgente ecologische noodtoestand is met als voornaamste oorzaak de enorme uitstoot van broeikasgassen. Om deze uitstoot onder controle te krijgen is een uitfasering noodzakelijk van alle fossiele brandstoffen. Zij organiseerden hun actie om te eisen dat wordt afgezien van nieuwe gasprojecten en er tegen 2035 definitief afstand zou zijn van fossiel gas.

De rechtbank oordeelde dat de vrijheid van meningsuiting niet absoluut is en onderhevig kan zijn aan beperkingen. De rechtbank benadrukte dat de actie niet onmiddellijk repressief werd benaderd maar er een onderhandelende aanpak was, waarbij de actievoerders die na het persmoment de terminal hadden verlaten ook niet werden vervolgd. De vervolgte beklaagden bleven echter weigeren om de plaats te verlaten. Hoewel een protestactie in het kader van de klimaatverandering in beginsel als een vorm van vrije meningsuiting moet worden beschouwd, gaat dit echter niet op voor de met deze protestactie gepaard gaande bijna vijf uur durende gijzeling van de totale havenfaciliteit, nota bene een kritieke gasinfrastructuur, waarbij de veiligheid van de ongeoorloofde aanwezigen in het gedrang kon komen, evenals de veiligheid van het aanwezige havenpersoneel, de veiligheidsdiensten en de scheepvaart in de havenfaciliteit. De economische belangen van de haven en de veiligheid van een kritieke (gas)infrastructuur en de daaruit volgende veiligheid van de burger houden evenzeer een door de overheid in een democratische samenleving te vrijwaren rechtsgoed in. Aldus oordeelde de rechtbank dat de strafrechtelijke inbreuk met het doelbewust creëren van een potentiële gevaarsituatie in de havenfaciliteit, naast de aantasting van de economische belangen van de haven, niet

wordt gerechtvaardigd door het recht op vrijheid van meningsuiting. Het recht op vrijheid van meningsuiting kon bovendien ook worden uitgeoefend zonder de strafbepalingen te schenden (door het bekomen van een toelating of machtiging of door de actie elders uit te voeren) of minstens hun recht op vrijheid van meningsuiting uit te oefenen op een wijze waardoor de inbreuk door de overheid gedoogd zou zijn geweest (het staken van de actie direct na het persmoment).

Ter rechtvaardiging van het misdrijf voerden de beklaagden aan dat er een ecologische noodtoestand is met een imminent en zeker gevaar voor de mensheid en het leven op aarde. De rechtbank oordeelde het bewezen dat het gevaar bestond in de klimaatverandering met alle gevolgen die eraan gekoppeld zijn, een gevaar dat zowel actueel, zeker als ernstig was en nog steeds is. De rechtbank oordeelde evenwel eveneens dat de reactie niet de enige weg tot vrijwaring was. Voor het sensibiliseren beschikten beklaagden over een heel arsenaal aan legale politieke en militante acties en over gerechtelijke acties. Uit de neergelegde stukken blijkt niet dat de activisten voor hun doelstelling – het stopzetten van investeringen in fossiel gas met het oog op de uitfasering van fossiel gas – alle andere legale manieren uitgeput hebben. Bovendien blijkt uit het onderzoek ter terechtzitting dat beklaagden zich ook niet de moeite getroost hebben om minstens de toelating of machtiging te vragen om de havenfaciliteit binnen te komen en op deze manier geprobeerd hebben om een actie op poten te zetten zonder daarbij de strafwet te miskennen. Het voeren van de actie met miskennis van de strafwet was niet de enige manier om een actueel of imminent gevaar te vermijden, waardoor niet voldaan is aan de vereisten voor de noodtoestand als rechtvaardigingsgrond.

De beklaagden stelden dat hun actie kaderde in een actie van burgerlijke ongehoorzaamheid en dat de feiten om die reden gerechtvaardigd kunnen worden. De rechtbank oordeelde dat burgerlijke ongehoorzaamheid niet behoort tot de in het Belgisch strafrecht bestaande strafuitsluitingsgronden en evenmin wordt aanvaard.

De beklaagden werden allen schuldig bevonden aan het misdrijf onrechtmatig binnendringen in een havenfaciliteit, gepleegd door meerdere personen, met binnengaan van de kritieke infrastructuur.

Bij de beoordeling van de strafmaat hield de rechtbank voor tien beklaagden rekening met een blanco strafregister. Vier beklaagden waren strafrechtelijk niet aan hun proefstuk toe. Geen enkele beklaagde verzocht om een alternatieve straf. De rechtbank stelde evenwel vast dat de actie niet gepaard ging met geweld of vernielingen en de bestraffing disproportionele gevolgen zou teweegbrengen voor de reclassering, onder meer in acht genomen de maatschappelijke context waarin de feiten gepleegd werden. Alle beklaagden kregen de gunst van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling voor de duur van vijf jaar.

Amélie Van Belleghem
persrechter
amelie.vanbelleghem@just.fgov.be
+32 (0)473 55 16 10